

ORADEA-MARE (N.-VÁRAD)
14 martie st. v.
26 martie st. n.

Ese în fiecare duminică
Redacțiunea:
Strada principală 375 a.

Nr. II.

ANUL XXIX.
1893.

Pretul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{9}$ de an 5 fl.
Pe $\frac{1}{4}$ de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România pe an 25 lei.

Moș Nichifor Coțcarul.

(Povestire glumătă.)

Moș Nichifor nu-i o inchipuire din povești ci e un om, ca toți oamenii; el a fost odată, când a fost, trăitor în mahalaua Țuțuenii din Târgul Némțului, dinspre satul Vânătorii Némțului. Cam pe vremea aceea trăia moș Nichifor în Țuțueni pe când bunicul-bunicului meu fusese cimpoiaș la cumătrăria lui moș Dediu, din Vânători, fiind cumătru mare Ciubăr Vodă, căruia moș Dediu i-a dăruit patruzeci și nouă de mîiere ocheșe numai de câte un ochiu; iară

popa, — unchiul-unchiului mamei mele, Ciubuc Clopotarul dela mănăstirea Némțului, care făcuse un clopot mare le acea mănăstire, cu cheltuiela lui, și avea dragoste să-l tragă singur la serbători mari; pentru aceea îi și diceau clopotarul. Tocmai pe acea vreme trăia și moș Nichifor din Țuțueni.

Moș Nichifor era harabagiu. Căruța lui, de și era ferecată cu teie; cu curmeie, inse era o căruță bună, încăpătoare și indemănatecă. — Un poclit de rogojini opriă și sorele și plôia de a răsbate în căruța lui moș Nichifor. De inima căruței atârneau păcornița cu feleș-tiocul și posteuca care se isbiau una de alta, când mergea, căruța și făceau: tronca, tronca! tronca, tronca!

CEEA CE NU ESTE ÎN NOTE.

Iară în belciugul dela carimbul dedesupt, din stânga, eră animată o bărdiță, pentru felurite întemplări. Doue iepe albe ca zăpada și iuți ca focul, se spriginiau mai totdeauna de oiștea căruței; mai totdeauna: dar nu totdeauna căci moș Nichifor eră și giambaș de cai când îi venia la socotélă, făcea schimb ori vindea câte-o iepă chiar în mijlocul drumului, și atunci remânea oiștea gólă pe de o parte. Îi plăcea moșnegului să aibă tot iepe tinere și curățele; asta eră slăbiciunea lui. — Me veți întrebă pôte, de ce iepe și totdeauna albe? — Ve voi spune și acésta; iepe pentru că moș Nichifor ținea să aibă prăsilă; albe, pentru că albéta iepelor — dicea el — îi slugiá de finariu nóptea, la drum.

Moș Nichifor nu eră dintre aceia care să nu șcie «că nu-i bine să te pui vezeteu la cai albi și slugă la femei»; el șciea și asta dar iepele erau ale lui și când le grigiá, grigite erau; iară când nu, — n'avea cine să-i bănuiescă.

Moș Nichifor fugiá de căraúșie, de-și scotea ochii; el se feriá de rădicături, pentru că se temea de surpătură.

Harabagia — dicea el — e mai bună: că ai a face tot cu marfă vie, care la dél se dá pe jos, la vale — pe jos, iar la popas — în căruță. — Moș Nichifor avea o biciușcă de cele de cânepă, impletită de mâna lui și cu șfichiul de mătăsă, cu care pocniá de-ți luá auđul. Și cu încărcat și cu descărcat, la dél moș Nichifor se da pe jos și trăgea de-avalma cu iepele. La vale iar se da pe jos, ca să nu se spetescă iepele. Chirieșii, vrénd-nevrénd, trebuiau, să se deie și ei; căci le eră lehamite de morocánéla lui moș Nichifor, care indată troncniá câte una, c'am de aceste:

«Ia mai dați-ve și pe jos, căci calul nu-i ca dobitoctul să pótă vorbi». — Decă șcieai să potrivești din gât pe moș Nichifor, apoi eră cât se pôte de șagalnic. De întelniá vr'un om călare, pe drum, întrebá: departe ai lăsat pe Vodă, voinice? — și apoi indată da biciu iepelor, dicénd:

Alba 'nainte, alba la róte,
Oiștea gólă de-o parte.

Hii! opt-un cal, că nu-s departe Galații, hii!!!

De întelniá pe drum neveste și fete mari, cântá cantece șagalnice de al'de-aceste:

Când cu baba m'am luat,
Opt ibovnice-au oftat:
Trei neveste cu bărbat
Și cinci fete dintr'un sat. ș. a.

Ei, ei! Apoi di că nuți veniá să pornești la drum mai ales în luna lui mai, cu asemenea om vrednic și de-apururea vesel. Câte-odată numai, când prin dreptul crîșmei te făceai niznai și nu șcieai să potrivești din gât pe moș Nichifor, nu-l prea vedeai în cheji buni, dar și atunci tot repede mâná, dela o crîșmă până la alta...

Mai ales, intr'un rénd, îi picase lui moș Nichifor doue iepușóre, care mergeau de minune la drum. Dar la crîșmă, mort-copt, trebuiau să steie, căci le cumpérase dela un popă, nefind pe vremea aceea pojárnicii, de unde să cumpere altele, care să ție fuga tot intr'una!...

Spunea tata, că i-au spus lui bătrânii cari auđiseră din gura lui moș Nichifor, că pe vremea aceea eră bine să fii harabagiu în tégul Némțului; că te apucau pe-amânile. Cum eșiai din Varatic, intrai în Agapiea; și cum eșiai din Agapiea, intrai în Varatic; apoi în Rézboeni, apoi pe la mitóce și aveai mușterei, de nu

erai bucuros; ba să-i duci la Pétră, ba la Fálticeni, ba la iérmároce, ba la mánăstirea Némțului, ba la Secu, ba la Rișca, ba în tóte părțile, pe la hramuri.

Tot tata mai spunea, că ar fi auđit dela bunicul-bunicului meu, că protopopul dela Némț, de pe vremea aceea, ar fi đis unor călugărițe, care pribegiau în sêp-témăna mare prin tég.

— Maicelor!

— Blagoslovește, cinstite părintel

— De ce nu ve astempérați în mánăstire și se ve căutați de suflet, măcar în sêptémăna patimilor?!..

— Apoi dá, cinstite părinte, ci-că ar fi respuns ele, cu smerenie: lăna ăsta ne mánăncă, păcatele nóstre, dar n'am mai veni noi! Căci, cum șcii Sfința ta, mai mult cu șeiécul ne hrănim; și apoi de nu curge măcar picură și cine mișcă, tot pișcă...

Protopopul atunci, sêrmanul, ci-c'ar fi oftat din greu, inghițind noduri... și ar fi dat vina tot pe moș Nichifor, dicénd:

— De-ar crápá odată să crape și harabagiul care v'au adus, c'atunci șciu că n'ar avé cine să ve mai că-răbănescă așá de des pe la tég.

Și ci-c'auđind moș Nichifor de acestea, cumplit s'ar fi mánhrit în sufletul seu și s'ar fi jurat cu jurámént, ca să nu mai aibă a face cu parte duhovnicéscă, cât a trăi el; căci, din păcate, eră și evlavios moș Nichifor și tare se mai temea să nu cadă sub blăstémul preoțesc! De aceea grabnic a și alergat la schitul Vovidenia, la pusnicul Chirieac din sfânta Agură, care își căniá pèrul și barba cu cireșe negre, și în Vinerea-Sécă, prea cuviosul cocea oul la luminare, ca să mai ușureze din cele păcate... Și apoi harabagiul nostru s'a hotărít ca de-acum să aibă a face mai mult cu parte negustoréscă.

Numai negustorul, dicea moș Nichifor, trăește din sèul seu și pe séma lui. Când întrebai, pentru ce? Moș Nichifor răspundea tot glumeț: «Pentru că n'are Dumnezeu stăpân».

De glumeț, glumeț eră moș Nichifor, nu-i vorbă, dar de multe ce dăduse peste dènsul, se făcuse cam hursuz.

Băbătia lui, dela o vreme incóce, nu șciu ce avea, că începuse a scârții; ba c'o dóre ceea, ba c'o dóre ceea, ba-i e făcut de năjit, ba că-i e făcut pe ursită, ba că e făcut de plânsori și tot umblá din babă în babă cu descântice și cu oblojele încât lui moș Nichifor acestea nu-i prea veniau la socotélă, de și aceea nu-i erau acum mai nici odată boii acasă; ba chiar se făcuse buclucaș hărțăgos și de tot hapsîn, când stă câte doue, trei đile pe lângă casă; încât biata băbușca lui eră bucurósă une-ori și resbucurósă în sufletul ei, să-l vedă cum l'a l'a vedé urnit de-acasă.

Se vede lucru, că și moș Nichifor eră făcut pe drumuri, căci cum eșia afară la drum, par că eră altul; nu mai sta din pocnit cu biciul, de șuguit cu toți drumetii pe câți îi întelniá și de povestit despre tóte locurile insemnate, pe unde trecea.

Intr'o diminéță, mercuri înainte de Dumineca-Mare moș Nichifor deciocálase căruța și-o ungea; când numai iaca se trezeșe la spatele lui cu jupân Strul, din Tégul Némțului, negustor de băcaniruri, ghilélă, suliminelă, boea de pèr, chiclazuri, pétră vènětă, péstra suli-manului séu pétră bună pentru făcut alifie de obraz, salcie, fumuri și alte otrăvuri.

Pe vremea aceea nu eră spițerie în Tégul Némțului, și jupânul Strul aducea, pentru hatîrul călugărilor și-a călugărițelor, tot ce le trebuia. — Mai făcea el, nu-i

vorbă, și alte negustorii... In sfârșit, nu știu cum să ve spun, eră mai mult decât duhovnicul, că fără de densul nu puteau mănăstirile.

— *Muni* demință, moș Nichifor!

— Bună să-ți fie inima... jupâne Strul. Da cu ce trebă ai venit pe la noi?

— Ia noră-mea vré să mérégă la Piétra. Cât să-ți dau ca să mi-o duci?

— D'apoi a fi avénd chilotă multă, cum e tréba dvóstre, jupâne, díse moș Nichifor, scărpinându-se in cap; numai, nu-i vorbă, că póte să aibă, căci și căruța mea e largă; póte să încapă intr'énsa cât de mult. Apoi fără să ne sbatem, jupâne Strul, mi-i da șeispre-ce lei, nn irmilic de aur, și ți-oi duce, șcii, colea, ca pe palmă; că, după cum veđi, căruța acum am adus-o dela încălțat și i-am mai tras și o unsóre de cele a dracului, de are să mérégă cum îi sucala.

— Ai să lași cu nouă lei, moș Nichifor și te-a mai cinsti și fecioru meu la Piétra.

— Apoi dar, dá! cu bine să dea Dumneđu, jupâne Strul. Me bucur și eu că-i tocmai in dricul iarmorocului și póte mi-a picá ceva și când-oi veni inna-poi. Numai a-ș vré să știu, când avem să pornim?

— Și acuma, moș Nichifor, decă ești gata.

— Gata, jupâne Strul; numai s'adáp iepușórele estea. Du-te și dta de-ți pune nora la cale, că acuș te-ajung și eu din urmă.

Și cum eră moș Nichifor stradalnic și iute la trebile lui, rápede svérle niște coșolină in căruța, așterne de-asupra o páreche de poclázi, inhamă iepușórele, își ia cojocul intre umere și biciul in mână și, tíva băetel N'apucase jupânul Strul a ajunge bine acasă și moș Nichifor și trăsese căruța dinnaintea uși.

Malca — așa eră numele nurorei lui jupân Strul — a eșit afară să-și vedă harabagiul. Și-apoi, povestea cântecului: las' că eră dela Piétra de locul ei, dar eră și inbojorată Malca... din pricina plânsului, că se despărțese de socri; pentru că întieăș dată venise ea la Némț, de cale primară la socri, cum se díce la noi. Căci nu erau mai mult decât doue săptămâni de când se măritase ea după Íțic feciorul lui jupân Strul, séu mai bine ar fi să díc, in voiea cea bună, că se măritase Íțic după Malca, căci el lăsase casa părintéscă după cum li-i obiceiul; și, la doue săptămâni, Íțic a adus pe Malca la Némț, a incredințat-o in mâna părinților lui și s'a intors rápede la Piétra să se *ghindéscă pi nighistorie*.

— Da te-ai ținut de cuvént, moș Nichifor.

— Apoi dá, jupâne Strul, vorba-i vorbă; eu nu me cioșmolesc atâta; că la drum e bine să pornești cât de dimință, iar séra să poposești de vreme.

— Óre-i ajunge până de séra la Piétra, moș Nichifor?

— Í...ra! da ce stai de vorbești, jupâne Strul? Eu gândesc, de mi-a ajutat Dumneđu, pe după amiédă, să-ți pun de-a binele nora in Piétra.

— D-ta, moș Nichifor, iesti om purtat, șcii mai bine decât mine; dar totu-ș te rog, să mâi cu băgare de sémă, ca să nu-mi práváli nora!

— Decă dórá nu-s harabagiu de eri de alalta-eri, jupâne Strul. Am mai umblat eu c'o mulțime de cucóne, cu maice boeróice și cu alte fețe cinstite, și slava Domnului! nu s'au plâns de mine... la numai cu maica Evlampia deságărița din Varatec, am avut și eu odată o lécă de clenciu: că ori unde mergea, avea obiceiul să-și lege vaca dinapoia căruței, pentru chivirnisélă, ca să aibă láptișor la drum; și cu asta-mi aducea mare

supérare: pentru că vaca, ca vaca; imi irosiá ogringii din căruța, ba câte-odată rupea leuca, ba la deal se smunciá, de eră intr'un rénd cât pe ce să-mi gátuiéscă iepușórele. Și eu, cum e omul la năcaz, indrázniam să díc: «Măicuța, de ce ești scumpă la tărițe și efină la faină?» Ea atunci se uitá galiș la mine și-mi dícea cu glas duios: «la taci și dta; moș Nichifor, taci, nu mai strigá atâta pe biéta vacușórá; pentru că ea, mititica, nu-i vinovată cu nimic. Părinții pusnici din sfânta Agură, mi-au dat canon că mánânc lapte numai dela o vacă, ca să imbétrânesc degrabă; și dá, ce să fac? să-i ascultám, că sfințiile lor știu mai multe decât noi, pécătósele!» — Dec'am auđit așa, am díș și eu in gândul meu, că are intru câtva dreptate maica deságărița, și am lăsat-o in plata lui Dumneđu; pentru că am véđut-o că este pidosnică și voește cu ori ce chip să se adápe numai dela un isvor. — Dta jupâne Strul cred că nu mi-i face năcaz la drum și cu vaci. Și apoi jupâneșica Malca, unde-a fi vale mare ori deal mare, s'a mai dá și pe jos câte-o lécă; mai ales că acum e o frumsetă afară la câmp, de turbă haita! Da ia să nu ne trecem vremea cu vorbele. — Hai, sui jupâneșică Malcă, să te duc la bărbătel acasă; că știu eu cum îi tréba nevestelor celor tinere, când nu-s bărbații cu dênsele: fac zimbre și trag acasă, cum trage calul la traista cu orz.

— Iaca me sui, moș Nichifor. — Și odată incep cu toții a cărăbáni la saltele cu puf, perini moi, o legătură cu demăncare și alte mérunțușuri. Apoi Malca își ia đuia bună dela socri și se suie de-asupra saltelor, in fundul căruței. Iară moș Nichifor se asvérle pe capră, dá biciu iepelor și lasă pe jupânul Strul și cu ai sei cu lacrimile pe obraz.

Prin tég, așa máná de tare moș Nichifor, de ți se párea că sbórá iepete, nu altă ceva.

Prundul, satul și dealul Humuleștilor le-a trecut intr'o clipă. — Dela Ocea, până aprópe de Grumăzești, a ținut numai o fugă.

Dar de pe la Grumăzești incolo, moș Nichifor a tras o dușcă de rachiu din plosca lui cea de Brașov, și-a aprins luléua și a inceput a lăsá iepelor mai la voie.

— Dómne, jupâneșică, Dómne! Veđi satul ista mare și frumos? se chiamă Grumăzeșcii. De-aș avé eu atâția gonitori in ocol și dta atâția băeți, câți căzaci, căpcáni și alte lifte spurcate au căđut morți aici, din vreme in vreme, bine-ar mai fi de noi.

— Să te-audă Dumneđu, să am băeți, moș Nichifor!

— Asemenea și eu, — gonitori, jupâneșică... că de băieți nu mai trag nádejde: pentru că baba mea e o sterpătură; n'a fost harnică să-mi facă nici unul; nu i-ar murí mulți innainte, să-i mórá! De-oi pune eu mâ-nile pe piept, are să remâe căruța asta de haimana și iepușórele de izbeliște!

— Nu te supérá moș Nichifor, díse Malca, că póte așa a fost să fie dela Dumneđu; pentru că așa scrie și la noi in cărți; despre unii, că tocmai la bétrânețe au făcut copii.

— Ia lasă-me, jupânésă, cu cărțile cele a dvóstre, in pace; că eu știu, ce știu eu: degéba mai bați apa in chiuă să s'alégă unt, că nu s'a alege nici odată. Am auđit și eu spunénd in biserică la noi: că «pomul care nu face ródă, se taie și in foc se aruncă». Apoi ce-ți trebue mai bună vorbă decât asta? Ba deú, încă me mir c'am avut rábdare să țin casă cu baba, pân' acum. In privința asta, îi mai bună legea dvóstre de-o mie de ori. Nu-ți face una copii, ei alta. Nu face nici aceea.

— alta. Și delă o vreme, trebuie să nimeresci una blagoslovită de Dumneșeu; de nu ca la noi, să fii nevoit să trăiești cu una betegă până la sfârșitul vieții și copii, tufă. Că d'or Dumneșeu cel Mare și puternic nu s'a răstignit numai pentr'un om pe lumea asta. Nu-i așa jupâneșică? — Mai țî, decăt ai ce!

— Póte să fie și așa moș Nichifor.

— Ba chiar așa-i jupâneșică dragă, cum îți spun eu. — Ptrul ciii..! Da bună bucată am mers. Dómné! cum să ia omul ista, la drum, cu vorba și când se trezeșce, cine șcie unde a ajuns; bun lucru a mai lăsat Dumneșeu sfântul și tovarășia asta! — Hilll zmaócele tatei, indemnăți înainte! — Iaca și codrul Grumăzeștilor, grija negustorilor și spaima ciocoilor. Hei! jupâneșică, de-ar avé codrul ista gură să spuie câte a vedút cumplită pătăranie ne-ar mai aúđi urechile; șciu că am avé ce ascultă.

(Finea va urmă.)

IOAN CREANGA.

T a i n a.

Și șoptit incet cuvântul
«Te iubesc» și iată vântul
L'a luat și tot l'a dus
Pân la stelele de sus.

Stelele riđënd clipiau
Și 'ntre densesle șoptiau
Și-l spuneau la ori ce nor
Ce trecea pe drumul lor.

Și cu roua dimineții,
La trezirea dulce-a vieții,
A venit iar la pământ,
Fărmeccatul de cuvânt.

Dulce, tainic «Te iubesc!»
Tóte florile șoptesc,
A aflat-o 'ntréga fire
Taina mea de fericire.

MATILDA CUGLER-PONI.

Un rěsboi vesel.

Comedie intr'un act, de Melerville și Carmouche.

(Urmare.)

Scena III.

Laroz (*singur, trimițendu-i sărutări.*) Tunete și fulgere! se țîne încă dirză! Să fie lipsită de fericirea ce-o așteptă cu Laroz! Să nu póťa đice: Pomponul e al meu? Mii de babe caraghíose! Am s'o mărit pe mătusă, de vreme ce nu pot face altfel. (*Suridénd.*) Femeile... sűnt niște pistóle prea șugubete... Le place să đicā in totdeuna că măritișul e crimā... și nu aștept decăt să-l comită cu recidivā... Ian să vedem nițel... ce să-i caut eu. — Să-l păzescă sfântul pe cel întei ce mi-a picā in labā.

Scena IV.

Laroz. *Lauternik*, cu un bāt in mând, aceiași *uniformă* ca Laroz cu galóne de sergent.

Lauternik. (*Primblându-se liniștit și oprindu-se înainte publicului,*) (*după o tăcere.*) Ști che tari jugubat! finche pentru că ein lucr est toteun potrifa la cellati... Chind me rezufi la aer tulce ti la natur, vini la mini chef si plinj... ya!... eu ai chef si plinj! cum ein do-bitoc animal... ya!

Laroz (*aparte, înaintând puțin.*) Al uite tocmai ce căutam. Tocmai! in fiecare țî ími đice cu un aer fórte sentimental: «Dracu meu brietin Laross... eu nu-i ști... aber eu tare frei să fași ein cleine cunosciņ cu un vetița frumujel... Dela amor până la Isaiā dāntu-eșce, nu-i decăt un pas... (*Prefăcendu-se că vine din cea parte.*) Iacal sergentul! salut superiorule!

Lauternik. Pun điu, Laross... pun điu brietin Bonbon...

Laroz. Dar ce faci aici... de suspini ca un ciobanaș in mijlocul turmei? — Privind cum creșce fēnul... par că ț-ar veni apa la gurā!

Lauternik. Nimic! ich weis nicht!.. eu ai chef si plinj! (*Suspindă comic.*) Aaah!

Laroz. Trebuie să fie din pricina pisdalnicei celei de inime...

Lauternik. Ial eu frei faș ein cleine gonostinț.

Laroz (*aparte.*) Bun de tot! cāntecul lui obicńuit. (*Tare.*) Ai dreptate! amorul este odihna eroilor!

Lauternik. Ya! amor und curechi cu slanina! cum đice și tumelui major... tu l'ai cunosgut, Laross Bonbon?

Laroz. Să nu cunosc eu amorul? — îl cunosc drept in persónă... și i-am făcut chiar cunoșcinta de mai multe ori decăt ai fire de pěr sub boneta dtale... Hehei, sergentul meu! numai prin dulcele amor poți viețui in lumea noastră...

Lauternik. Ial zol eu frei faș ein mititic gonostinț.

Laroz. Șciul mi-ai mai spus-o... cauți o femeie! e bine, catā o marfā care nu-i de loc colonială, nici supusā la vamă, țera noastră produce cu prisosințā! și nu te gāndesci la nimeni?

Lauternik (*riđënd cam rușinos.*) Ya! zol Tocmai!

Laroz (*a parte.*) Drace! iubeșce deja pe cineva!.. (*Tare, intrigat.*) Și pe cine me rog?..

Lauternik. Al trebui se fi zegret! nu vrei spui nume la tumelui. (*Mai tare.*) Cunoști tu pe matam Lolo?

Laroz (*a parte.*) Pe dēnsa o iubeșce! brava miel. (*Tare.*) Modista din strada Burdoné.

Lauternik (*arătându-și măneca.*) Care sinte... calonuri.

Laroz. Și care locueșce ici... și mai are ș-o nepótă pe deasupra?

Lauternik (*cu dragoste.*) O ya! (*a parte.*) Oh neboțica! Ce șuiuaer ist neboțica! dar nu trebi đici!..

Laroz. Ei bine?

Lauternik. Ei pine? cumei est. (*Trece lângă grilă.*)

Laroz. Hehei! Dle sergent! ț-ai pus ochii pe bună bucățică! (*A parte.*) Am pus mână pe un gāgăuță; am să-l trag pe sfară cum mi-a venit la socotelă. (*Tare.*) Ei? dar ați ajuns departe cu dragostea? (*Trece.*)

Lauternik. Am ajuns... pin' la porta dumnei.

Laroz. Cum? încā nu i-ai vorbit?

Lauternik. Nu intreznesc! Pare pini la mine când ved pi dumnei printri șeamuri...

Totul perdut!

Laroz. Trebuie să spargem steclele... Ce dracu! par un recrut abia adus la regiment!

Lauternik (mândru.) Laroz... nu uiți că eu sunt zersent!

Laroz. Nu face nimica... pe lângă sexul frumos eu pot să-ți fiu căpitan instructor... Uite, — eu cunosc femeia, ca și pe armasarul meu Bibi... Mulți îți vor dice: Pentru ca să seduci o femeie... dai o zacușcă bună și de băut cât î-o încăpé... dar lucru-i prost de tot...

Lauternik. Ba nu-i prost... un zacusca mit creenwurst și cartofi, cu 10 crigl bier...

Laroz. Tac! nu obiceiul nici odată femeia prea mult cu creenvirștiu și cu cartofele. Gândește-te totde-una că femeia e o ființă fără de preț, prin urmare nu-i plăți nici odată nimic... privește-o și-i conservă demnitatea ca o sardea în unt-de-lemn, și conservă-ți totodată și tu, destoinicia... și gologariu.

Lauternik. Atimș?

Laroz. Incepe prin a face patrulă pe jos și calare în giurul civilistei.

Lauternik. Pun.

Laroz. Arunci niște priviri bombardatôre...

Lauternik (Holbând ochii.) Aja?

Laroz (făcând ochi dulci.) Nu... așa... pe sub gene!..

Lauternik. Pun.

Laroz. Odată ce ți-ai făcut cararea... o ataci în pas gimnastic cu o plôe de cuvinte pline de oftaturi... O deită! privește-me! Iată pe Alcid rostogolit la picioarele Amfitritei.

Lauternik. Altit!.. O nein! asta nu-i pun aja! eu nu merg bin cu forba...

Laroz. Așa ți se pare... dar ești un vorbăreț gróznic!

Lauternik. Veți tumba! am un dracu di acțent țirconflex... cari m'ai fecut mult reu în soțietăt... Eu ein bon franțuz, aber am treit între mult nemți cari nu vorbê de fel franțuzesc... deatunci că ai prins la forb ein acțent țirconflex...

Laroz. Décă, der, nu poți s'o convingi cu cuvintele, apoi... mii de mii... de tunete, — convinge-o cu fapte...

Lauternik. Aja! ia!.. ia!..

Laroz. Femeilor le place devotamentul: Așadar, de o pildă, la un bal, o calci sdravăn pe picior; ea țipă, dta o răpești... ca să-i oblojești piciorușul cel calcat...

Lauternik. Tare bun; aber eu nu ști se șoc.

Laroz. Altă-ceva. Trecând pe un pod, dă-i o brâncă să pice 'n fundul apei... Degrabă apoi te-arunci după ea, și scăpând-o din marea primejdie, aprôpe de a se inecă...

Lauternik. Aber, trebuie să me inec și eu cu tu-me, că eu nu ști să inot.

Laroz (necăjit.) A tunci nu șcii decât să bei și să mânânci! — Atunci altceva și mai bun: când va eși la promenadă... un hoț de ștregar, un soldat afumat, — ca mine de pildă... o insultă... vré să-i răpescă o gurită...

Lauternik (infuriet.) Sacreman ter teiff!

Laroz. Tocmai așa! deodată apari injurând, scoți sabia...

Lauternik. Și ti strepunc...

Laroz. Nul!

Lauternik. (cu acelaș ton.) Nein? (Rece.) Atunci te tai pușintel la ghît!..

Laroz. Dar nu... Eu voi fugi... Îți viri sabia înderēt în tēcă, și aluneci brațul pe lângă talia speriatei... Un liberator! Un salvator!.. Înțelegi?... asta te va face să triumfezi... ea se induioșeză, — îți sare 'n gât...

Lauternik (incântat, sărutându-l.) Prafo! Ah! dracu meu brieten... ești tu ein huntgemeine birbant!..

Laroz. Iatăle că vin încôce... nu trebuie să ne vedă împreună.

Lauternik. Zer-minunat! terțaifl! zer-minunat.

(Es la drepta.)

Scena V.

Dna Lolo și Lili.

Lili (urmând-o.) Cum? nu vrei să merg și eu cu dta, mătușică?

Lolo (ducând o cutie de epolete.) Nu, draga mea; me duc numai vr'o doi pași de-aici, la castel, să duc colonelului d'Albigeae apoletelă și dragonul acesta, pe cari ducesa de Verterochelă-a comandat pentru densus. Ce fericiți sânt astăzi bărbații frumoși! acum femeile le fac presenturi și le dau a înțelege... S'a întors lumea cu josul în sus, draga mea! — Tu ingrigeșce de mész; șcii că gheboșila cela de notar e fôrte mâncău, și de ôre-ce el vine să-mi propuie niște... afaceri de căsătorie...

Lili (suspînând.) Ah! așa dar ții mereu ca să treci mai întei...

Lolo (ridicând din umcri.) Auđi vorbă! nebunatic! Drept să-ți spun Lili, tu nu ești tocmai cuminte. (Pune cutia pe mész din boschet.) Nu trăim noi ca doue surori?... eu, sânt cea mai mare... deci e fôrte simplu...

Lili. Dar, mătușică, dta ești veduvă.

Lolo. Cu atât mai mult... Și ce face cu asta... Trecutul nu ne mai slugeșce la nimica... Ce-ți foloseșce un bărbat ce-a murit, când ești veduvă? — E întocmai ca și când n'ai fi fost măritată nici odată.

Lili. Ei! da asta nu-i drept.

Lolo. Fetitele ieste sânt inspăimântătore. Vorbesc mereu de lucruri pe cari nici că pot să le înțelegă.

Lili. Dar din potrivă, mătușică, — eu înțeleg prea bine.

Lolo. Ba nici de cum. În poziția mea un bărbat este de cea mai urgentă trebuință. În magazinul meu n'are cine să ieie séma, să facă socotelele, să mai puie frêu ofșerașilor cari caut să-mi plătescă mai mult cu ciuguleli și ninireli în loc de gălbenași curați; — ș-apoi căsuța asta unde nu pot să vin decât sâmbăta, este aprôpe să se dărime. Pământul nu s'o părăginit. Pe când decă aș avé un bărbat, tinăr, muncitor, înțelept, totul ar fi la locul lui... nimic n'ar părăgini...

Lili. Ei bine, atunci ie-ți unul, și să se sfêrșescă odată...

Lolo. Hei! draga mea! lucrisorul ista e cam greu... Te poți înșelă așa de adese ori... (Suspînând.) Ah! sërmanul repostat erá... (Schimbând tonul.) Totuș ești un tinerel blond ce tot se frécă neconținut pe dinaintea magaziei mele...

Lili. Atunci ie pe tinerelul blond.

Lolo. Dar veți că mai este ș-o calfă dela magazia de strae de peste drum.

Lili. Ei bine, ie pe calfa de peste drum.

Laroz (făcând sennu lui Lauternik să se ascundă.) Luați séma la avant-gardă!

Lolo. Ei, da știi că ești prea grăbită... nu cumva îi fi având vr'o dragoste...

Lili. Mătușică (*plcă ochii.*) (*Dna Lolo se apropie și-i vorbește încet.*)

(Va urm.)

N. A. BOGDAN.

Resultatele practice ale bacteriologiei.

— Conferința diu dr. V. Babeș. —

Mercuri séra la 3/15 martie dl dr. Babeș și-a început la București seria conferințelor sale anuale.

Un public foarte numeros a asistat la această conferință. Sala institutului de bacteriologie eră neincăpătoare pentru a cuprinde multimea care venise să asculte pe tinerul nostru savant. O mare parte din ómeni au fost nevoiți cu regret să se întorcă acasă din cauza lipsei de locuri.

La orele 9 conferențiarul e primit cu salve de aplause de către auditor.

Sunt patru ani, ăice dl dr. Babeș, de când continuu seria conferințelor mele și me simt foarte fericit că publicul se interesează de progresele bacteriologiei, știință cu ajutorul căreia ne putem apără in contra bólelor molipsitoare.

Dsa arată apoi importanța institutului nostru și mai ales progresele din ce in ce mai realizate in ultimii ani și care progrese au imboldit înființarea a sute de asemenea institute in diferite țeri.

Guvernele chiar se interezesă de progresele și rezultatele obținute de institutele bacteriologice, căci ele au un rol dintre cele mai importante in combaterea flagelului holerei, flagel care in anul trecut a făcut atâtea ravagii in Europa.

Multămită acestui institut, medicii noștri și-au complectat studiile lor și numai faptului acesta datorim isbânda de a fi ținut in respect la hotarele țerei teribila epidemie care amenință atât de mult țera noastră.

Dl dr. Babeș mai spune că de și anul trecut am fost apărați de holeră, totuș anul acesta trebuie să ne indoim activitatea și să nu ne lăsăm a cădé victimă in-fluențelor străine séu considerațiunilor economice care pot primejdui sănătatea țerei întregi.

Venind la gestiunea microbilor, conferențiarul arată că majoritatea bólelor se datoreșce microbilor și că aceste boli nu se pot vindecă numai cu simple ordonanțe, ci cu studii neconținut asupra cauzelor bólei, adică a microbilor cari au pricinuit-o.

Nu mai in urma unor asemenea studii s'a putut ajunge astădi a se vindecă difteria, tuberculosa, lepra, variola, etc. care au făcut atâtea victime.

Lucrul cel mai important in combaterea bólelor molipsitoare e ca să formăm convingerea individului de pericolul infecțiunei, mai ales ađi când microbii sunt domnitorii lumii. Individul trebuie luminat prin ajutorul presei, a conferințelor cât mai dese, etc. asupra acestei primejdii, a curățeniei și a măsurilor antiseptice.

Arată că sunt doue feluri de microbi: unii cari se mișcă iar alții cari nu se mișcă. Nu toți microbii inse sunt dátatori de bóle. Felul de traiu al microbilor e foarte simplu și hrana lor și-o găsec peste tot locul.

Dcă n'ar fi microbi, ăice dl dr. Babeș, n'ar esistă nici viétă. Omul mort e o cantitate neinchipuit de mare

de microbi; acești microbi devin pământul din care ies plantele și care servesc de nutriment animalelor și ómenilor. Sunt inse unii microbi cari pricinuesc cu siguranță mórtea omului dcă nu-i combatem la timp și deci, in potriva acestora e indreptată activitatea științei bacteriologice.

Omul posedă in nas, gură, pe imbrăcăminte, etc. o multime de asemenea microbi cari dcă nu ne pricinuesc bóle, apoi ei nu așteptă decăt o impregiurare favorabilă spre a se introduce in organism; cea mai mică rană favoriséză invasiunea dușmanilor noștri. De aceea rănile totdeauna trebuie acoperite și spélate cu soluțiuni antiseptice.

In ultimul timp s'a descoperit un nou mijloc al invasiiei microbilor și acesta se face prin micel găurele ale pielii, d'alungul perilor. Pe dată ce microbul a pėtruns in organism el se intinde și se desparte in doue, urmând tot astfel și inmulțindu-se in chip spăimântător.

S'a constatat că microbul chiar după o jumătate de oră își incepe inmulțirea, iar in timp de 24 de ore póte să producă 30.000.000 de microbi.

Esperiențele acestea s'au făcut in institutul nostru de bacteriologie cultivându-se microbi in gelatină puși intr'un cristalizor inventat de conferențiar.

Cu projectorul electric apoi dl dr. Babeș a arătat microbul strichinei, al dalacului cum și parasitul riei, intr'o mărime colosală, aprópe un metru, și care are forma unei pleoșnite.

Vorbind de apă, arată primejdia care amenință poporația din cauza defectuósei construcții a conductelor nóstre și sfătuesce pe cetățeni a nu întrebuiță cu nici un preț apa capitalei nefiertă séu nebătută cu piétră acrá, prin ajutorul căreia s'a dovedit că toți microbii și murdăriile se depun la fundul vasului.

In acest scop, dl dr. Babeș a inventat un aparat foarte simplu pentru curățirea apei și care nu costă decăt foarte puțin.

Afară de asta, dsa a mai inventat încă un aparat pentru desinfectarea rufăriilor bolnavilor de bóle molipsitoare, iarăș foarte puțin costisitor și care permite ori căruia cetățan a-l avé.

Privitor la măsurile de desinfectare pe timpul epidemiilor, conferențiarul propune trei mijlóce: vaporii, acidul fenic brut amestecat cu săpun verde și varul.

In afară de asta, o deosebită supraveghiare a curățeniei locuințelor, a servitorilor, izolarea imediată a bolnavilor, și rigurosa interdicere a contactului copfilor cu alți copii cari pot fi atinși de cine șice ce bóla molipsitoare.

De aceea dsa combate grădinele de copii (școlele Fröbeliene) ca cele mai primejdióse sănătăței copfilor.

Conferențiarul arată din nou cu projectorul electric diferiți microbii mișcători ai apei cum și microbul tuberculosei intr'o mărime colosală, de aprópe 30 cm.

Sfērșindu-și importanta conferință, savantul nostru bacteriolog face apel la concursul luminat al cetățenilor in gréua sarcină a apărării sănătăței publice.

In viitóra conferință dl dr. Babeș va vorbi despre holeră și măsurile de apărare.

IONA.

Un inamic înțelept, valoréză mai mult decăt un amic nebun. (Francez.)

*

O nucă singură intr'un sac nu póte face sgomot. (Italian.)

Regele Carol și moștenitorul la Academie.

București, 7/19 martie.

Vineri, 5/17 martie, la orele 2 p. m., regele Carol și principele Ferdinand, însoțiți de suite, au venit la Academie, unde s'a ținut ședință sub Inalta președință a Suveranului.

La sosire, Majestatea Sa a fost întâmpinat de dnii vice-președinți Vasile Urechia, Brândă și Iacob Negruzzi și de dl secretar general al Academiei, Dimitrie Sturdza.

După ce regele și principele moștenitor au intrat în sala ședințelor și au luat loc, dl Sturdza a rostit următoarea cuvântare:

Sire,

Academia, cu întreaga națiune, stă încă sub grelele lovituri ale ultimilor ani. Națiunea a pierdut patrioții încercați, Academia dintre cei mai de frunte membri ai ei. Aceiași bărbați iluștri, cari au lucrat decimi de ani cu perseverență și succes la reinvierea națiunii, la independența patriei, la întemeierea regatului; aceiași bărbați au pus mâna și la înființarea acestui înalt institut de cultură națională, pe care ei l'au învioșat cu lucrările lor până la ultima lor resuflare. Ne aducem cu toții aminte, cu puține săptămâni înainte de încetarea sa din viață, de acea minunată cuvântare a lui Mihail Kogălniceanu din ziua în care Academia serbă cei înteu douăzeci și cinci ani ai existenței sale, sub președinția Majestății Vostre și în preșința prea grațioasei noastre regine și a principelui moștenitor.

În asemenea momente ne este îndoit de prețioasa venire a Majestății Vostre și a A. S. R. principelui moștenitor în mijlocul nostru, ca o reînviată dovadă că purtați neconținut un viu interes pentru acest institut, în care se concentrează munca intelectuală a națiunii, și că veghiați cu inimă caldă asupra lui.

Sub asemenea impulsione, având puternicul Vostre sprijin, Academia va urmări a-și face datoria, conștientă de misiunea sa și totdeauna gelosă de a avea aprobarea Majestății Vostre, a Augustului ei protector.

Să trăiți Majestatea Voastră!

Să trăească M. S. regina!

Să trăească principele și principesa României!

La acesta Majestatea Se respunse:

»Totdeauna viu cu deosebită plăcere în sînul Academiei, mai ales astăzi când o rață mândră luminează viitorul României, pe care îl putem privi cu liniște, asigurat fiind prin căsătoria moștenitorului Coronei. Academia, împreună cu țera întregă, a salutat cu viue mulțumire acest fericit eveniment, ca o puternică cheazășie a instituțiilor noastre. Neîncetat gândesc la întărirea lor și la progresele Academiei. De câți-va ani dînsa a fost dureros încercată prin pierderea unor membri însemnați, cari au lucrat cu inima și mintea la renașterea statului român, și cu drept cuvînt dl secretar general al Academiei a putut aminti că lipsa

«lor este o grea lovitură simțită de noi toți. Multe scaune sînt vacante; nu trebuie să întârziăm, dar, a le incredința la bărbați destoinici a ne aduce noi lumini și un nou avînt lucrărilor noastre. Cu această dorință viu în mijlocul dvostre, urînd ca sesiunea din anul acesta să fie spornică».

Cuvintele suveranului fură cu entuziasm salutate de academicieni și de numerosul public aflat față.

După acesta dl D. Sturdza, îndreptându-se către Augustul președinte, i aduse vestea că seminariul din Sibîu a făcut un dar prețios acestui institut de cultură, oferindu-i un chrisov al Domnitorului Mihaiu-Vitezul.

Apoi regele dete cuvîntul dlui V. Urechia, care citi un interesant document, tratînd despre flotila română pe Dunăre 1793.

Sfîrșindu-se prelegerea, Majestatea Sa suspendă ședința pentru câteva minute, în timpul cărora vorbi membrilor Academiei în chipul cel mai bine-voitor.

Redeschidîndu-se ședința, regele dete cuvîntul dlui Grigore Tocilescu care ținu o cuvîntare despre »Moesia înainte de Traian».

Majestatea Sa și Alteța Sa regală ascultară cu un vîdit interes aceste studii istorice și literare, felicitară pe dnii membri ai Academiei de felul cum au desvîluit subiectele ce le au tratat și, la orele 4½, s'au întors la palat.

Dela București.

Cu zilele babelor, pare că deodată a trecut și monotonia săptămînilor din urmă. Rațele sîrelui dătătoare de viață au deșteptat nu numai firea, ci și traiul public. Circulațiunea de pe strade de odată a devenit mai viuă și păreții s'au umplut cu o mulțime de afișuri, care invită lumea la diverse plăceri. Concerte, conferințe literare, reprezentațiuni teatrale și baluri mascate ni se afișează cu litere mari. Lacom d'a lua parte la cât mai multe, într'o sîră te duci și 'n trei locuri și după miezul nopții te 'ntorci acasă obosit, pentru că a doua sîră să începi de nou.

Concertele simfonice au început. Aceste delicii musicale sînt gustate cu cea mai mare plăcere de către lumea bucureșcă. Locurile sînt abonate aproape tôte pentru sezonul întreg și în ziua concertului nu mai capeți bilete de fel.

Tôtă elita ține să fie acolo, iar classa de mijloc, imită și aicia, ca pretotindene, pe cei din pătura mai naltă a societății. Nu e vorbă, gustul muzicii este binișor respîndit în capitala română; dar nu mai puțin este adevărat, că mulți se duc numai pentru că și alții sînt acolo, pentru că totă societatea ia parte și pentru că absentarea ar însemnă, că nu pricepi muzica classică. Vorbă scurtă: este un fel de bonton să te duci în concertele simfonice.

E bine, fie ce ar fi motivul, faptul e că sala totdeauna e indeseuită și auditorul aplaudă cu entuziasm esecutarea care nu lasă nimica de dorit.

Dl Wachmann are mari merite pentru cultivarea muzicii classice în București, căci, în fruntea societății filarmonice, dsa a știut s'atrage interesarea unui cerc mare și astfel a respîndit gustul musical. Acesta, firește, s'a făcut cu multă stăruință; dar publicul i și recunoșce meritele. Anul trecut, la serbarea jubileului de 25 ani

al societății filarmonice, damele i-au făcut ovațiuni foarte gentile.

În cursul anilor, dsa a prezentat publicului bucureșean, prin aceste concerte, inspirațiunile marilor compozitori; i-a introdus pe rând pe toți, căci programele sale conțin totdeauna ceva nou.

Așa a făcut și la cele două concerte de până acum. Anul acesta înse, deschiderea s'a făcut mai solemn decât alta-dată. Causa este, că prințul Ferdinand acum pentru prima-ora și-a dus juna soție într'un concert.

Cum a apărut părechia princiară, orchestru a intonat imnul național, tot publicul s'a sculat în picioare; prințul și prințesa încă au rămas stând până la sfârșitul imnului, atuncea dânsul a mulțumit în toate părțile pentru atențiunea ce i s'a dat și concertul a început.

Eu înse, mărturisesc, me uitam mai mult la principesa, decât la scenă. Figura ei juvenilă cu alurele sale blondine, ochii-i vioi și surisul grațios me interesau mai mult decât dnii muzicanți. O vedeam întăia-ora.

Cei din giurul meu par că erau și ei de părerea acăsta, căci mai toate privirile steteau îndreptate țintă tot spre dânsa.

Se n'ntelege, că o mulțime de observațiuni auziam din toate părțile, că e drăguță, că e gingașe și frumoasă. Dar aceste păreri se esprimeau, se șoptiau și se spuneau tot în o franțozescă, când mai bună când mai rea; totă sera n'am auzit; nici o vorbă românească.

Spre a mai vedé și ceva românesc, m'am dus la teatrul «Dacia». Acolo a început să jöce Societatea Lirică română, despre care s'a scris mai de multe ori în colónele acestei foi.

S'a reprezentat opereta «Olteanca», libretul de dl colonel Bengescu-Dabija, muzica de dnii dr. Otremba și Ed. Caudella.

Tocmai de deuce ani nu fusesem în acel teatru. Chiar de atunci nu vedusem nici opereta acăsta, care înse atuncea s'a jucat la Teatrul Național. Am uitat-o cu deseversire.

Sala n'a fost plină, dar respiră un fel dn aer românesc, toți vorbiau românește, pătura de sus a societății lipsită cu totul.

Opereta mi-a făcut cea mai bună impresiune. Libretul bine compus, are multe scene hazlie și e scris cu umor. Actorii au jucat bine, corurile au cântat precis și soliștii au stors multe aplause. Dna Aristide (Gălușcă,) prima-donna societății, are multă rutină de scenă, dar păcat că eră răgușită; dna d'Asty pare a fi o începătoare, căci la început avea tremă, dar apoi din ce în ce încurajă mai mult și cântă tot mai bine; dl Băjenar, pe care-l cunoșeam de pe scena Teatrului Național, este un tenor liric, care face progrese; iar dl C. Rădulescu, cu totă deseversita sa lipsă de voce, este un foarte bun comic.

Muzica, ce e dreptul, n'are nici un timbru românesc, afară de o horă din actul al doile; dar e plăcută și ușoră, fără înse d'a fi lipsită de unele reminiscente de prin alte operete bine cunoscute. Reuniunile noastre de cântări și muzică, care au obiceiul să jöce și operete, ar face foarte bine, decă ar învăță și piesa acăsta.

În ea domină corurile, care sânt frumoșe și bine armonisate. În deosebi două: corul grădinarilor și al ședetőrei au un adevărat farmec. La sfârșitul actului al doile a produs un adevărat vifor de aplause: defilarea rm atea române cu stégul mândru tricolor.

La Teatrul Național s'a mântuit «Ocolul pământului», care și la a 15-a reprezentație a umplut sala și care numai traducătorului i-a produs o tantiemă de 1800 lei. De atunci sala totdeauna rămâne aproape golă.

Đilele trecute s'a jucat pentru prima-ora piesa «Traian și Andrada» tragedie istorică în versuri de dnii Gr. Ventura și V. Leonescu.

Autorii s'au servit și de o novelă a Carmen Sylvei și au sevărșit o lucrare serioasă. Piesa are părți foarte frumoșe; culmea succesului se atinge în actul al treile.

Subiectul tratéză cucerirea Daciei de către Traian și în legătură acăsta, amorul lui Trăian cu Andrada fiica lui Decebal.

Marele împărat roman, aprins de iubire pentru Andrada, o cere de soție sub amenințare de resboiu. Decebal respinge propunerea, resboiul începe, Andrada ajunge prizonieră și spune lui Trăian că l'a iubit, dar acumă îl ureșce; dragostea lui Trăian se aprinde și mai mult, i redă libertatea și în momentul despărțirii: ea i declară că-l adoră. Lupta reîncepe, Romanii sub Trăian sânt invingători, Decebal se sinucide, iar Andrada salută pe triumfătorul golind un păhar cu otravă.

Geea ce priveșce limba, e dramatică, versurile sânt frumoșe; decorurile și costumele splendide; iar jocul artiștilor este la înălțime. Dna Ventura, în rolul Andradei, a probat că are mult talent pentru roluri de eroine; iar dl Nottara, ca totdeauna, a fost un adevărat artist.

Publicul în sera primă n'a umplut nici a treia parte din sală; iar la a doua reprezentație au fost atât de puțini, încât părea că asistăm la o repetiție generală. Sărbədə descurajare pentru autorii nostri dramatici!

La Ateneul Român conferințele atrag iarăș lume multă, căci conferențiarii sânt bine cunoscuți și — de — intrarea e gratuită pentru tinerime.

Am ascultat două. În duminica trecută a vorbit dl Ionnescu-Gion, unul din conferențiarii cei mai «agreați» cum se đice p'acea. Ș-a ales un subiect cam îndreznă pentru cercul acesta: «Holera și ciuma dela 1821 până la 1831 în România». Un vecin mi-a și observat: «De ce nu rămâne fie-cine la meseria lui, vorbindu-ne aicea de ceea ce se ocupă peste tot anul?!» Cu toate aceste conferința a avut succes, căci s'a nisuit să înveselescă datele statistice cam sarbede cu niște observațiuni hazlie și mușcătore. Notă nouă: De astadată n'a făcut niște citațiuni lungi din limba franceză, ci a vorbit curat românește, mântinând numai timbrul francez al dicțiunii sale.

Aseră ș-a ținut conferința dl Al. Vlahuță, în o sală foarte indesuită, căci toate logele erau pline. Printre auditor se aflau și dnii V. A. Urechia, Caragiali, Gherea, Delavrancea și o mulțime de scriitori tineri.

A vorbit despre «Onestitatea în artă», desvoltându-și subiectul cu pëtrunderea unui om învățat și cu limba unui adevărat poet. Nu prea avem în limba noastră studii estetice atât de profunde, scrise într'un fel atât de fermecător. O damă astfel a felicitat pe poetul: «N'am auzit simfonie mai frumoasă decât acăsta». Teoriile cele mai abstracte, deducațiunile cele mai complicate se desfășurau lin, reversând lumină, ca sórele care ese din nori. Succesul a fost covărșitor, impresiunea sublimă. A fost o adevărată serbătore literară.

Getitorii noștri vor avé în curënd ocașiunea să resimtă acăsta plăcere, căci distinsul conferențiar ne-a promis a-și publică lucrarea acăsta — în Familia».

IOSIF VULCAN.

Sesiunea gen. a Academiei Române

in 1893.

III.

Ședința VI, la 1/13 martie. Se dă cetire scrisorii dlui comite de Marsy, președintele Societății franceze de arheologie, care mulțumește pentru trimiterea publicațiilor Academiei în schimb și anunță espedierea publicațiilor societății. Mulțumește apoi Academiei pentru că a trimis pe dl Tocilescu delegat la congresul de arheologie și exprimă dorința ca Academia să fie reprezentată și la congresul care se va ține în acest an la Abbeville.

Se cetește procesul verbal al comisiei premiilor anuale pentru ședințele dela 25 și 27 curent, în care se arată constituirea comisiei și începerea lucrărilor prin împărțirea cărților între membri comisiei pentru facerea raportului.

Se cetește adresa Ministeriului instrucțiunii publice, prin care se lasă în păstrarea Academiei manuscrisurile repositului prinț Nicolae A. Suțu cumpărate de stat dela fiii sei. După propunerea dlui Tocilescu se decide a se mulțumi dlui ministru pentru aceste colecțiuni cari de mai mult timp se află depuse la Academie.

Dl N. Quintescu dă cetire raportului comisiei bibliotecii asupra progreselor ei în anul 1892—93.

Dl Gr. G. Tocilescu dice, că colecțiunile Academiei se înmulțesc surprinzător de iute față cu puțințata mijloacelor puse la dispozițiune spre acest scop. Catalogele și inventariile colecțiilor se fac asemenea cu mare activitate. Biblioteca Academiei a ajuns un centru foarte însemnat de lucrare științifică pentru tinerime, în timpul din urmă mai mulți studenți elevi ai dsale ș-au făcut la Academie tesele lor și aici Ei s'au pus la dispozițiune cărțile cu totă bunăvoința și comoditatea. Aceste progrese ale colecțiilor se datoresc interesului și marelui îngrijiri ce are pentru ele dl secretar general și zelul dlui bibliotecar. Propune să li se esprime pentru acesta mulțumirile Academiei. Propune: a) să se aducă la cunoștința guvernului casurile de rea voință a tipografilor în aplicarea legii și de care se plânge comisiunea, spre a se luă măsuri în contra lor; b) pentru așezarea dubletelor bibliotecii și a publicațiilor să se construiască în curtea actualului local un magazin, pentru ca astfel să se mărească localul de care dispune biblioteca.

Dl D. Sturdza dice, că în adevăr colecțiunile au crescut foarte mult și au astăzi o însemnatate foarte mare mai ales pentru studiile istorice. De acesta dsă împreună cu Academia se bucură din tot sufletul. Interesul dsale și zelul dlui bibliotecar le consideră ca o datorie plăcută; deci nu este de trebuință a se vota pentru acesta mulțumiri. În privința legii care obligă pe tipografi a da 3 exemplare, delegațiunea s'a adresat de repetite ori ministeriului de interne, unde a găsit totdeauna cea mai mare bunăvoință. Pentru facerea localului, care să conțină dubletele și depositul de publicațiuni, crede că ar fi bine ca Academia să cêră dela ministeriul Instrucțiunii publice suma necesară din creditul de 5,000,000 din care s'a cumpărat actualul local.

Propunerea dlui Sturdza se aprobă.

Se primește asemenea propunerea comisiei bibliotecii de a se numi un funcționar pentru corectarea publicațiilor Academiei, ca personalul bibliotecii să fie scutit pentru viitor de acesta lucrare; acesta decisiune se recomandă comisiei financiare.

Se decide a se ține ședință publică vineri 5/17 martie, când dl Gr. G. Tocilescu va ceti un memoriu despre «Provincia română Moesia înainte de Troieni».

La ordinea zilei propunerile secțiunii istorice:

a) se ia act de propunerea secțiunii de a se așteptă raportul comisiei financiare pentru a se hotărî asupra ajutorului bănesc cerut de societatea literară și științifică dela Iași pentru cercetări arheologice.

b) În urma espunerilor dlor A. Roman și G. Baritiu se primește propunerea secțiunii, ca Academia să ia în proprietatea sa volumele tipărite de dl A. D. Sturdza din publicațiunea «Acte și documente etc.» și de a continua a termina acesta publicațiune.

c) Se ia act de decisiunea secțiunii istorice de a chiami în sinul seu pe dl Gr. G. Tocilescu, membru în secțiunea literară.

Dl A. Roman exprimă mulțumirile sale pentru felicitările ce i s'au trimis cu ocaziunea serbării jubileului de 30 ani a carierei sale profesionale.

Ședința VII, la 2/14 martie. Se citește procesul verbal al secțiunii istorice și se primește propunerea secțiunii de a se ceti în ședință publică și a se publica în Anale comunicarea dlui V. A. Urechia despre un document asupra reorganizării flotei române pe Dunăre dela 1793.

Se primește asemenea propunerea secțiunii de a se publica în Anale comunicarea dl V. A. Urechia despre niște documente din 1632—33 privitoare la Obiugațiunea locuitorilor de a plăti dări mănăstirei Sf. Troițe paraipan.

Se cetește procesul verbal al secțiunii științifice, prin care se propune cetirea în ședință și publicarea în Anale a lucrărilor prezentate de dl St. C. Hefites: «Temperatura lunii ianuarie 1893 st. n. în România» și «Revista climatologică, anul 1892 st. n.»

Propunerea secțiunii se primește.

Ședința VIII, la 3/15 martie. Dl Fl. Porcius presintă lucrarea sa intitulată «Diagnosele plantelor fanerogame și criptogame vasculare, care provin spontan în Transilvania și nu sînt susceptibile în opul lui Koch «Synopsis Florae germanicae et helveticae.» Se trimite secțiunii științifice spre cercetare.

Dl D. Sturdza dăruiește pentru colecțiunile Academiei manuscrisurile, stampele și portretele însemnate în o listă.

Se cetește procesul verbal al secțiunii istorice, prin care se propune de a se ceti în ședință publică: nota dlui Urechia despre reorganizarea flotei pe Dunăre la 1793, memoriul dlui N. Ionescu despre împăratul Traian la Rin și memoriul dlui Tocilescu despre istoria provinciei române Moesia înainte de Traian. Propunerea secțiunii se aprobă.

Se comunică scrisoarea prin care dl general adiutant Vlădescu înștiințează că regele și principele cu principesa României vor veni să asiste la ședința din 5/17 martie. Se decide a se ține vineri 5 martie ședință publică solemnă, în care se vor face următoarele lecturi: Dl Gr. G. Tocilescu despre Provincia romană Moesia înainte de Traian; dl V. A. Urechia notiță despre reorganizarea flotei române pe Dunăre la 1793.

Dl vicepreședinte I. Negruzzi propune să se ia decisiunile necesare pentru noua publicare a premiilor San-Marin și Neuschotz, la al căror concurs nu s'a prezentat nici o lucrare în acest an.

Dl V. A. Urechia amintește, că în sesiunea tre-

cută pentru fiecare din aceste premii s'au ales câte o comisiune, care avea să examineze lucrările venite la concurs. Propune ca acele comisiuni să aducă opiniunea lor decât cred că este bine a se menține la concurs aceleași subiecte séu să presinte altele noue asupra cărora Academia să hotărăscă.

Propunerea dlui Urechiă se primește.

Ședința IX, la 4/16 martie. Dl vicepreședinte I. Negruzzi înștiințază, că a prezentat eri regelui programul ședinței publice solemne de vineri 5 martie.

Se dă cetire procesului verbal al secțiunii literare, care a luat următoarele deciziuni:

a) a însărcinat pe dl Al. Roman să examineze manuscriptul traducerii făcute din limba franceză de mitropolitul primat Iosif de pe scrierea «Jesus Christ» de P. Didon.

b) A însărcinat pe dl Gr. G. Tocilescu a examina lucrarea dlui Lobel Effendi asupra unor cuvinte turcești în limba română.

Dl P. Poni presintă pentru bibliotecă cartea «Chronica Turcica» de Filip Lonicerus (Francoforti ad Moenum 1578) și «Tabla pentru clasurele supuse dărilor afară de neguțători și meșteri patentari cu calfele lor, precum și supușii străini». Acest document manuscript de pe la anul 1832 are o deosebită însemnătate pentru cunoșcerea stărei economice a Moldovei în timpul Regulamentului Organic.

După propunerea dlui N. Ionescu se decide a se recomanda manuscriptul secțiunilor istorică și literară ca să-l cerceteze și să-i determine data.

Ședința X publică solemnă, la 5/17 martie. Sub președința regelui însoțit de principele Ferdinand al României. Despre acesta ședință publicăm un raport special în nr. nostru de acum.

Ceea ce nu este în note.

El și ea sînt musicanți pasionați. Au și talent și studiu. De aceea cu plăcere jocă «pe patru mâni». Jocul lor respiră o simțire, ce rar se poate găsi... De mult se eserciteză ei astfel. Și în timpul acela ș-au cunoscut reciproc toate simțămintele, toate dorințele, toate aspirațiunile...

Dela o vreme vîd că se înțeleg bine. Fără să știe cum, incetază musica. El i apucă mîna și-i vorbește, iar ea-l ascultă cu ardere, nici nu observă, că el i spune ceea ce nu este în note.

Totul pierdut!

Monaco, renumitu local de jocuri hasarde în tot anul își culege victimele. A doua ilustrațiune a noastră infătoșază o familie care ș-a pierdut totul la Monaco în jocul de cărți. Nu este greu de ghicit, că fiul a fost care a jucat și pierdut.

LITERATURĂ și ARTE.

Paraziții. Ori cine poate vedé, că în timpul mai nou literatura noastră beletristică a intrat pe calea cea adevărată. Scriitorii noștri de valoare, puțini câți îi avem, au înțeles în sfîrșit direcțiunea ce trebuie să ia, decât vor să-și implinască misiune. Ei au intrat în mediul

nostru social ș-au scos de acolo tipuri și obiceiuri adevărate, au început să zugrăvescă viața noastră publică și socială, cu particularitățile sale bune séu rele, dar așa precum este ea în realitate. Publicul cetitor, mult cârtit că nu spriginește pe scriitorii sei, la aușul acestor sunete noue, par că de-odată s'a trezit din letargia sa și a început să sprigine cu căldură cele mai noue manifestațiuni ale beletristicii noastre. În anii din urmă s'a întemplat, că niște volume de poezii și de novele au trecut repede, încât a trebuit să se scôtă o ediție nouă. Între scriitorii noștri gustați cu multă plăcere din partea publicului, ocupă un loc de frunte și dl Delavrancea (Barbu Stefanescu), a cărui limbă isvorită din fântâna nesecată a limbei poporului, are un farmec particular și de sigur este astăzi unul din cei mai buni prosatori români. Dsa a publicat de curînd la București un nou volum, intitulat «Paraziții», care cuprinde cinci novele: Paraziții, care totodată este și titlul volumului, Hagi-Tudose, Bursierul, Irinel, Domnul Vucea. Dintre toate cea mai importantă este «Paraziții», care ne prezintă prin un condei de maestru viciele sociale prin care trece un tiner vinit din provincie la București. Luptele caracterului seu, viața ce se desvîltă în giurul lui, corupțiunea prietenilor sei, immoralitatea ce-l întimpină, căderea și remușcarea lui, sînt zugrăvite cu talentul celor mai mari romancierii. «Hagi Tudose» e portretul unui sgârcit, care mîre în mijlocul banilor sei. «Bursierul» ne infătoșază păcatele unui internat. «Irinel» este o idilă drăgălașă. Iar «Domnul Vucea» un profesor, tiran cu școlarii, care inse acasă tremurâ de soție. Caracteristica tuturor este un studiu psihologic adînc și o limbă românescă, cum nu se poate mai frumoasă.

Etymologicum Magnum Romaniae. Din Dicționarul limbei istorice și poporane a Românilor, lucrat după dorința și cu cheltuiela regelui Carol I, sub auspiciile Academiei Române, de dl B. P. Hașdeu, a apărut tomul III, fasciôra I, care începe cu litera B și încheie cu cuvîntul Ban. Fasciôrc începe cu lucrarea dlui Hașdeu, intitulată: «Strat și substrat» în care se tratéză geneologia popórelor balcanice și care a mai apărut și în Analele Academiei. Fiecare tom al acestei publicațiuni cuprinde 4 fasciôre; prețul unui tom este 12 lei. Se primesc abonamente pentru fiecare tom, inse fasciôre separate nu se vînd.

Scrierile lui Creangă. Anunțăm cetitorilor noștri de nou, că la Iași s'a publicat o culegere a tuturor scrierilor lui Ioan Creangă, unul din cei mai originali scriitori populari ai noștri. Acest autor este unul din cei ce n'ar trebui să lipsescă din bibliotecile românesce. Drept specimen de limbă, reproducem una în fruntea foii noastre de acum.

Călin্দarul săptămănie.

Dina sept.	Calindarul vechiu	Călin্দ. nou	Sórele
Domineca. 5-a din post	Ev. dela Marcu c. 10 gl. 1, a inv. 9.	res.	ap
Duminecă 14	Cuv. Benedict	26	† Dom. Flor. 5 52 6 20
Luni 15	Mart. Agapiu	27	Rupert 5 50 6 22
Mărți 16	Mart. Sabini	28	Malchu 5 48 6 23
Mercuri 17	† Cuv. Alexe	29	Chiril 5 46 6 25
Joi 18	† Păr. Chiril	30	Guido 5 44 6 26
Vineri 19	Mart. Cris. și Darie	31	Amos 5 41 6 28
Sămbătă 20	SS. ucși în m. Sava	1	April Hugo 5 39 6 30

Proprietar, redactor respundător și editor:
IOSIF VULCAN.

Hainarie de barbati si copii.

Am onóre a încunoscintiá pe onor. public, cumca am deschis
in

ORADEA-MARE,
Olasig, piatia Bémer,

MAGAZIN de VESTMINTE,

corespundietor recerintielor timpului modern,

BOGAT ASORTAT,

unde intodéuna se capeta

vestminte de moda mai noua,
din stofa de calitate cea mai buna,
cu pretiuri moderate.

Pentru ca onor. public se nu fie sedus — têrguéla eshidiên-du-se — cu

PRETIU OTARIT

se efeptuesce vëndiarea.

Rogând onor public pentru binevoitóra-i spriginire, remân

cu tóta stima

ADOLF NEUMANN.

(4) 2-1

CU TIPARIUL LUI IOSIF LÁNG & COMP. IN ORADEA-MARE.

